



Folketingets Udvalg for Forretningsordenen
Christiansborg

20. marts 2017

Svar på Udvalget for Forretningsordenens spørgsmål nr. 12 (L 100) af 15. marts 2017 stillet efter ønske fra Søren Gade (V)

Spørgsmål

”Ministeren bedes – om fornødent med bistand fra Justitsministeriet – belyse, om ændringsforslag nr. 4 til lovforslaget, jf. udvalgets omdelte 2. udkast til betænkning, vil kunne udgøre ekspropriation, idet forhenværende ministre, hvis ændringsforslaget gennemføres, fratages muligheden for at nyde ministerpension, hvis de modtager vederlag fra andre politiske hverv, uden hensyn til, hvornår deres ret til ministerpension er optjent. Det bemærkes, at ministeren har ydet teknisk bistand til det pågældende ændringsforslag ved besvarelsen den 10. februar 2017 af spørgsmål nr. 4 til lovforslaget.”

Svar

Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet følgende bidrag fra Justitsministeriet:

”1. Ændringsforslag nr. 4 til lovforslaget, som spørgeren henviser til, går ud på indsættelse af følgende nye stykke (stk. 7) i lovens § 4:

”Stk. 7. Egenpension efter stk. 1, 2. pkt., udbetales ikke, såfremt en forhenværende minister modtager vederlag eller eftervederlag fra Europa-Parlamentet, Folketinget, en region, en kommune eller politisk udpegede hverv i internationale organisationer. Egenpension udbetales ved ophør af de i 1. pkt. nævnte indtægter.”

2. Grundlovens § 73, stk. 1, har følgende ordlyd:

”§ 73. Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.”

Selvom en rettighed er beskyttet af grundlovens § 73, betyder det ikke uden videre, at ethvert indgreb i rettigheden har karakter af ekspropriation (”afståelse”). Der kan således foretages en række indgreb i beskyttede rettigheder, uden at der af den grund er tale om ekspropriation. Der tales i så fald om erstatningsfri regulering.

Afgørelsen af, om der er tale om ekspropriation eller erstatningsfri regulering, beror efter retspraksis på et samlet skøn over indgrebets beskaffenhed, jf. Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udg. ved Peter Germer (1979), side 412 f., Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret, 3. udg. ved Ole Espersen (1980), side 665 ff, og Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 459f. Som momenter, der må tillægges betydning ved udøvelsen af dette skøn, peges navnlig på indgrebets formål, i hvilken grad indgrebet er generelt eller konkret (herunder om det rammer mange eller få rettighedshavere), indgrebets intensitet, om indgrebet angår en fremtidig eller en aktuel råden, og om der er tale om en tilintetgørelse af rettigheden eller en overførelse til andre fysiske eller juridiske personer. Også den lovgivningstradition, der i øvrigt er på det pågældende område, tillægges betydning ved bedømmelsen af indgrebets karakter.

3. Justitsministeriet har tidligere forholdt sig til ministerpensionsordningens forhold til grundlovens § 73 ved besvarelsen af spørgsmål nr. 7 af 31. januar 1995 fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen (Alm. del – bilag 34). Besvarelsen er vedlagt finansministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1 vedrørende lovforslaget.

Den nævnte besvarelse af 31. januar 1995 angik en vurdering af en række forslag til ændring af ministerpensionsordningen, herunder en regel om, at ministerpension – der på daværende tidspunkt kom til udbetaling to år efter fratredelsen uanset den afgåede ministers alder – ikke skulle kunne udbetales før det fyldte 60. år.

Sammenfattende fandt Justitsministeriet i besvarelsen, at de nye regler i almindelighed ville indebære ekspropriation efter grundlovens § 73, stk. 1, hvis de blev givet virkning for *allerede pensionerede* ministres vedkommende.

Ministeriet fandt endvidere, at de nye regler ville kunne gives virkning for *fungerende* ministre med under et års anciennitet, mens fungerende ministre med mere end et års anciennitet formentlig ville kunne kræve, at deres allerede optjente, men endnu ikke aktualiserede, ret til ministerpension, skulle behandles efter de hidtidige regler. Baggrunden herfor var, at ekspropriation kun kan ske mod fuldstændig erstatning.

4. Det følger af § 4, stk. 1, 1. pkt., i lov om vederlag og pension m.v. for ministre, at en minister, som har haft mindst 1 års funktionstid, er berettiget til egenpension. Efter gældende ret opstår kravet på udbetaling af egenpension som hovedregel fra den 1. i måneden efter, at vedkommende har nået efterlønsalderen, jf. bestemmelsens 2. pkt.

Egenpensionens størrelse beregnes efter lovens § 5. Bestemmelsens stk. 4 regulerer samordningen mellem egenpension og andre indtægter. Det følger af § 5, stk. 4, at hvis summen af en række indtægter, herunder vederlag, eftervederlag og egenpension fra andre politiske hverv, overstiger det vederlag, den forhenværende minister senest modtog, nedsættes egenpensionen med det overskydende beløb. § 5, stk. 4, er således en regel, der sætter et loft for summen af egenpension og de i

bestemmelsen nærmere opregnede vederlagsformer. Der er imidlertid ikke tale om en regel om, at modtagelse af visse former for vederlag mv. medfører, at udbetaling af egenpension helt suspenderes uden hensyntagen til størrelsen af et sådant vederlag mv.

Med ændringsforslag nr. 4 til lovforslaget lægges der op til, at forhenværende ministre, der har optjent ret til egenpension, ikke skal have ret til udbetaling af egenpension, hvis vedkommende modtager vederlag mv. fra en række politiske hverv. Udbetalingen vil først kunne påbegyndes eller genoptages på det tidspunkt, hvor den pågældende ikke længere modtager sådant vederlag.

Ændringsforslaget vil bl.a. berøre forhenværende ministre, som på lovens foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt allerede får udbetalt egenpension, og nuværende eller forhenværende ministre, som på ikrafttrædelsestidspunktet har optjent ret til egenpension, uden at denne endnu er kommet til udbetaling.

Som anført ovenfor under pkt. 1 vil det bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, om ændringsforslaget vil indebære et indgreb over for en forhenværende eller fungerende minister, der på lovens ikrafttrædelsestidspunkt har optjent ret til egenpension.

Det må dog lægges til grund, at ændringsforslaget efter omstændighederne vil kunne indebære et ganske intensivt indgreb i rettigheder omfattet af grundlovens § 73. Som eksempel kan nævnes, at en forhenværende minister, der allerede modtager udbetaling af egenpension, og som samtidig er medlem af Folketinget, som følge af ændringsforslaget vil få standset udbetalingen af egenpension, indtil vedkommende ikke længere er medlem af Folketinget. Ændringsforslaget vil således kunne indebære et ekspropriativt indgreb ("afståelse") omfattet af grundlovens § 73."

Jeg kan henholde mig til det af Justitsministeriet anførte.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister